

Marta Ličková

rod. Sluková (* 1926 – † 2020)

Príbeh Marty Ličkovej je príbehom, ktorý reflektuje dobu, jej premeny a vnímanie spoločenskej reality príslušníkmi inteligencie v socialistickom Československu. Je príbehom prenasledovania za názory, za sprostredkovanie kvalitnej literatúry cez preklady a postihov, ktoré Martu Ličkovú a jej manžela za ne čakali. Je zároveň príbehom odvahy a nezlomnej viery vo víťazstvo zdravého rozumu nad nepriazňou doby.

S jej príbehom sa môžete bližšie zoznámiť tu:

 podcast

 príbeh

Základná a stredná škola

Aktivita 1: Portréty

Téma:

Spoločenské rozdiely a ich dôsledky pre život jednotlivca a spoločnosti.

Ciel:

Pochopiť rozdielnosť sociálnych svetov v súčasnosti a porovnať ich s minulosťou. Uvedomiť si možnosti i riziká demokracie a slobody.

Pomôcky:

veľké hárky papiera, pastelky, fixky, lepiaca páska

Postup

- Žiakov rozdelíme do niekoľkých skupín.
- Následne im zadáme rôzne úlohy:

Úloha pre 1. polovicu skupín:

Vytvorte identikit (identifikačný portrét) človeka, ktorého považujete za spoločensky úspešného.

Úloha pre 2. polovicu skupín:

Vytvorte identikit (identifikačný portrét) spoločenského outsidera, toho, koho považujeme za spoločensky neúspešného.

- Vysvetlíme žiakom postup: najskôr zostavia zoznam charakteristík daných osôb – socio-ekonomickú úroveň, vzdelanie, profesiu, pohlavie, etnicitu, zvyky, voľnočasové aktivity, záľuby, štýl obliekania, názory, postoje, hodnoty, rodinné zázemie, životný štýl, bývanie a ďalšie veci, ktoré ho vystihujú.
- Následne nakreslia vizuálnu podobu daného človeka na veľký hárok papiera. Obrázok by mal vystihovať všetky charakteristiky, ktoré uviedli v zozname. Nesmie však obsahovať slová, iba grafické znázornenie.
- Skupiny si vymenia svoje kresby tak, aby tí, ktorí portrétovali úspešného človeka, dostali outsidera a naopak.
- Ich úlohou bude správne interpretovať portrét.
- Skupina, ktorá vytvorila portrét sa zatiaľ k interpretácii druhej skupiny nevyjadruje.
- Po skončení prezentácií dostanú tvorcovia portrétov priestor, aby obrázky komentovali a vyjadrili svoje pripomienky.
- Následne zaradíme diskusiu: Aké sú hlavné známky spoločenského úspechu a neúspechu? V čom sú ich príčiny? Majú ľudia v spoločnosti rovnakú šancu na úspech? Prečo áno a prečo nie? Kto je vo výhodnejšom a nevýhodnejšom postavení? Aké môžu byť dôsledky pre jednotlivca a pre spoločnosť? Porovnajme minulosť a súčasnosť. Kedy mali možnosť ľudia viac meniť svoje postavenie, ktoré obdobie im ponúkalo viacej možností? Prečo? Je demokratický systém spravodlivejší? Prečo?

Stredná škola

Aktivita 2: Kniha – zrkadlo doby

Téma:

Kvalitná literatúra ako zrkadlo doby. Prenasledovanie za názory, za sprostredkovanie kvalitnej literatúry a rôzne postihy.

Cieľ:

Pochopiť význam angažovanej literatúry pre kultiváciu človeka i pochopenie doby, v ktorej žijeme. Pochopiť rozdielnosť sociálnych svetov v súčasnosti a porovnať ich s minulosťou. Utvoriť objektívny obraz o totalite. Uvedomiť si možnosti i riziká demokracie a slobody.

Pomôcky:

výtlačky kníh Solženicyna s prekladmi manželov Ličkovcov

Postup

- So žiakmi sa rozprávame o význame angažovanej literatúry. Hovoríme o tom, aký má význam pre súčasnosť. Rozviníme tému vzhľadom na minulosť.
- Nadviážeme na informácie z predmetu slovenský jazyk a literatúra, čo vedia o zakázaných autoroch a literatúre reflektujúcej obdobie socializmu. Spojíme informácie s naším príbehom a postupne ich vyzveme, aby povedali, čo vedia o Alexandrovi Solženicynovi, jeho živote, diele a význame jeho tvorby.
- Zadáme úlohu:

Úloha:

Navštív najbližšiu knižnicu, antikvariát. Vypožičaj, resp. zakúp si akúkoľvek knihu od autora Alexandra Solženicyna. Prečítaj si ju, resp. prečítaj si pasáže reflektujúce obdobie socializmu a poriadky, ktoré vládli v tomto období. Z prečítanej knihy vypíš najzaujímavejšie pasáže a prerozprávaj ich.

- Spoločne so žiakmi naplánujte formát prezentácie výsledkov (prezentácia pred triedou, literárne popoludnie na pôde školy, knižnice, okrúhly stôl, diskusný krúžok a pod.).
- Zorganizujte podujatie a pozvite spolužiakov, učiteľov, zástupcov kultúrnej obce a pod.
- Prezentujte a následne usporiadajte diskusiu s účastníkmi a žiakmi o tom, čo im aktivita priniesla, aké nové informácie, fakty sa dozvedeli, čo bolo pre nich najviac obohacujúce v celom procese aktivity.